

veldhoen, dat es
adt, die het niet
fi, is wie rijkdom
loch niet reukend
heeft zijner darme
en moeten nchte
n zijn einde zal
zijn.

der heerlijkheid
van den aanvang
van ons heilighen

Israëls. HEERE
U verhalen, welke
worden en de al
zullen in de aane
worden, want zij
elaten de spring
levend water, dat

mg. HEERE, dan
men zijn; help mi
ik scholpen zijn.
lof zijt Gij.

zij zeggen tot mi,
het woord dat
laat het toch is

echter heb ik
aangehouden en
aan den dag des
blik niet bezien
en wat van mijn
ding is voor is
gewees.

vertaling soms
van waler
di men in v
an een veld
edt. Prof. Aal

vertalingen van
uithroeft.
een aanspraak
nieuwere, die
taling houden
rop onderzoek
men tot een
ij bij de verta
zij en Ridder
even in her
dit voorberei
van deze ver
n gemakshalve
r zou op moe
dkanders werk
ken.

vs 13 in de
afwijken" en
kenden. Ook
niet stilhouden
i Prof. Aalders
tot zijn recht
Blijkens han
Statenvertalers

De vertaling
op oude over
vond en haar
Toch zijn er
ar vasthouden
unders dan die
Aalders in een
zijn: „ik heb
zijn achter U”
op zijn plaats
vastgelegd. De
niet.

n van de slang.

uit Maastricht
talingen van een
het spreken van
de wijze, waarop
al verdedigt.
nog al eens dik
nveel te zeggen
disme geen voet

iets in het mid
toelaatbaar te
lijk van zich af.
Maastricht, dat
oetius, ook niet

de voornaamste
Gereformeerde

halfheid koken
heid.
onder hij leefde
met de huidige
te luisteren.

wij zijn verdedi
illen maken.
ationalisme zijn
welke hij voor

ware l'embarras
moet: kies maar
s; maar in ieder
het nauw.
Maastricht blijkt
meer slangen in
dit ook zij, de

gepaalde slang, waarvan in Gen. 3 sprake is, de slang
der verleiding in dien tijd alle andere dieren in listig-
heid overtrof. Als Balthasar Bekker van een ander ge-
dachten is, moet hij dat waarmaken. Kordaat heet het:
„er moge thans een soort slangen zijn, die in listigheid
door andere dieren overtroffen wordt, maar dat er een
der geweest is, dat in dien tijd die slang in listigheid
overtroffen heeft, laat Bekker dat aantoonen en be-
wijzen”.

Mag dezelfde niet worden verwacht van den heer Van
der Horst uit de „Overtoomache Kerkbode” en anderen,
overtroffen heeft, laat Bekker dat aantoonen en be-
wijzen: onbewust, opwarmen?

Merkwaardig is ook Maastrichts antwoord op de tegen-
werping: maar Satan kon toch wel op een andere manier
de vrouw verleiden hebben dan door een hoorbare stem?
Gesteld — zoo zegt hij ongeveer — dat Satan dit kon en
dat hij omslachtig en dwaas bij de verleiding is te werk
gegaan, dan zou dit van den „zotten, dwazen Satan” nog
niet te verwonderen zijn.

Een smedig antwoord, zeer zeker. Bij al zijn sluwheid
is Satan toch dwaas. Of was heel zijn opstand tegen God
niet dwaas? Kon hij niet van te voren zien, dat die toch
niet gelukken zou?

Wij zullen Maastrichts apologie niet verder analyseer-
en, ofschoon dat stellig geen verloren arbeid zou zijn.
Maar wij moeten ervan afzien, omdat wij onze plaats-
ruimte nog voor andere dingen hebben te besteden en wij
nog enkele zaken gaarne willen bespreken vóór de
Synode.

Hadden wij ruimte en tijd, wij zouden ook nog andere
Gereformeerde theologen over deze materie het woord
kunnen.

Men zou zien, dat er in de bedenkingen, welke men
thans tegen het spreken van de slang aanvoert, niets
nieuws schuilt en tevens, dat de echt Gereformeerde theo-
logen in deze van geen schipperen wilden weten.

Doch voorshands meenen wij met het aangehaalde uit
Petrus van Maastricht te kunnen volstaan.

Het zal uit dit alles duidelijk zijn, dat deze dingen niet
zijn te herleiden tot een verschil in uitlegging van
Genesis 3.

Men komt hier in aanraking met de meest kardi-
nale dogmatische kwesties.

Daarom is Genesis 3 altijd het mikpunt
van het rationalisme geweest.

Prof. Bavinck schrijft terecht (Dogm. * III bl. 205):
„Principieel bevat Gen. 3 heel de historie der mensche-
heid, alle wegen Gods tot redding van het verlorene en
tot overwinning der zonde. Zakelijk is hier het gansche
Evangelie, heel het verbond der genade aanwezig. Al het
volgende is ontwikkeling van wat thans als kiem reeds
geplant is”.

Indien hier alleen het Schriftgezag in het geding was,
was het daarom alleen reeds een levenslangen strijd
waard zijn.

Maar er zit nog veel meer aan vast.

In welke gedaante het Rationalisme zich dan ook aan
ons vertoont, wij kunnen niet gedoogen, dat het aan
Genesis 3 tornt.

— Het Rationalistische Gevaar.

Het valt kwalijk meer te ontkennen: onze kerken
worden bedreigd door het Rationalistische Gevaar.
De toestand wordt ernstiger, dan hij zich eerst
het aanzien.

Gaven in eerster instantie slechts bladen van
de overzijde een uitlegging aan de kwestie-Geel-
kerken, welke door rationalistische tendenzen werd
beheerscht en wisten zij meer omtrent de eigen-
lijke strekking van deze kwestie mede te deelen
dan de meest ingewijde voor zijn rekening kon
nemen, sinds verschenen ook in blad en brochure
van Gereformeerde zijde publikaties, waarover voor
den kenner rationalistische tinten spelen.

Niet gaarne zouden wij zoover gaan te beweren,
dat het rationalisme onze kerken reeds is binnen-
geslopen.

En allerminst zouden wij de meening durven
uiten; dat er zijn, die onder Gereformeerden naam
welbewust het rationalisme aanhangen en propa-
geeren.

Veel eer nemen wij aan, dat de verzekering door
die publicisten gegeven, dat zij aan de waarde
van Schrift en belijdenis in geen enkel opzicht
wenschen te kort te doen, door hen oprecht is
gemeend.

Maar daartegenover staat de les der historie,
dat men in vroeger eeuwen wel meer in ernst heeft
gemeend van rationalistische smetten vrij te zijn,
terwijl achteraf bleek, dat die smetten wel degelijk
kleefden.

Wij willen niemand beschuldigen rationalisme
te voeden.

Wij willen in het geheel niet beschuldigen.

Wij willen slechts waarschuwen.

Maar dan ook waarschuwen, dringend en als
met luider stem.

Waarschuwen om toch tegen het Rationalistische
Gevaar op zijn hoede te zijn.

En die waarschuwing richten we dan allereerst
tegen bedoelde publicisten.

Wij wezen er reeds eer op, dat er zijn, die met
betrekking tot het spreken der slang zich van de-
zelfde argumenten als de rationalist Bekker be-
dien.

Wij zouden nog andere verschijnselen kunnen
noemen.

Zoo draagt b.v. de brochure van Voxesylvis de
duidelijke sporen, dat aan het Rationalistische Ge-
vaar geen voldoende weerstand is geboden.

Wij kunnen er niet aan denken de heele bro-
chure te ontleiden, ofschoon bijna op iedere blad-
zijde zulke sporen zich laten aanwijzen.

Wij kiezen er één passage uit.

Op blz. 10 en 11 leest men: „Gen. 2:21 en
22. En de Heere God deed een diepen slaap op
Adam vallen en hij sliep en Hij nam een uit zijn
ribben en sloot haar plaats toe met vleesch. En
de Heere God bouwde de ribbe, die Hij uit den
mensch genomen had, tot een vrouw en bracht
haar tot den mensch. — Van wat hier verhaald
wordt kan ik mij geen adequate voorstelling vor-
men. Wanneer ik alle uitdrukkingen letterlijk neem,
dan krijg ik een voorstelling, die voor mijn bewust-
zijn zeer menscheijk is, ja, wanneer ik de schep-
pingsverhalen van oude volken naga, mij mytho-
logisch aandoet. Maar dit versta ik uit deze verzen
en deze hoogst-belangrijke gedachte is er mij dui-
delijk in, dat niet, de menscheid uit twee indi-
viduen, man en vrouw, die afzonderlijk geschapen
zouden zijn, ontstaan is, maar, dat de Heere God
de menscheid heeft doen ontstaan uit één enkel
principe, dat Hij namelijk door zijn almachtige
kracht den eersten mensch heeft voortgebracht en
uit dien eersten mensch de vrouw heeft geschapen
en daarmee 't geheel menscheijke geslacht uit
één principe, niet uit twee ontwikkeld is. De
menscheid is dus een eenheid in den volstrekten
zin des woords. Dat leert Gen. 2:21 en 22 ons
duidelijk”.

Wat heeft de pseudonyme schrijver dus tegen de
letterlijke opvatting van Gen. 2:21 en 22? Drieër-
lei:

1o. hij kan er zich geen adequate voor-
stelling van vormen.

2o. hij zou een voorstelling krijgen, die
voor zijn bewustzijn zeer menscheijk is.

3o. deze voorstelling zou hem mythologisch
aandoen.

De maatstaf, welke hij ter beoordeeling aanlegt,
is dus zijn rede, zijn ratio. Het gaat hier om een
adequate voorstelling, het draait om zijn bewust-
zijn, hij wordt beïnvloed door de vergelijkende gods-
dienstwetenschap.

Fas diezelfde methode nu eens toe op de heils-
feiten b.v. op de bovennatuurlijke ontvangenis en
geboorte van Christus. Tegen de letterlijke opvat-
ting daarvan kan ook worden ingebracht:

1o. ik kan er mij geen adequate voor-
stelling van vormen. Dat heeft men van ratio-
nalistischen kant, zij het met een beetje anders
woorden, reeds uit den trouwe beweerd.

2o. ik krijg er een voorstelling door, die voor
mijn bewustzijn zeer menscheijk is. Niet
gaarne zou ik hier herhalen de profane uitdrukkin-
gen, door het rationalisme hier gebezigd. De Hei-
lige Geest, die onze Heere Jezus Christus in den
school van Maria verwekte, werd er schandelijk
door gelasterd.

3o. deze voorstelling doet mij mythologisch
aan. Ook hier toch wist het rationalisme met be-
hulp van de „vergelijkende godsdiensthistorie” pa-
rallelen in de mythen der heidensche volken aan
te duiden.

Behoef ik duidelijkheidshalve nog te verzekeren,
dat Voxesylvis zelf deze konsekwentie niet trekt?

Maar zijn methode van Schriftverklaring leidt
ertoe.

Wanneer die op de heele Schrift wordt toege-
past, houden we van de groote feiten en waarhe-
den van het Christendom niets meer over.

Te zeggen, dat die methode gevaren met zich
brengt, is veel te zwak.

Zij moet als de orendoor rationalistisch
worden veroordeeld.

Zij is moordend voor het Christelijk Geloof.

Of onder „Voxesylvis” naar verluidt een voor-
naastand Gereformerd theoloog zich verbergt, dan
of, naar wij liever aannemen, een amateur-theo-
loog zich daarachter verschuilt, doet niets ter zake.

Wij bidden den God der Openbaring, dat Hij de
schellen van zijn oogen doe vallen en hem doe
zien de rationalistische strikken, waarin hij ver-
ward is.

Maar wij hopen ook, dat men nu algemeen in
onze kerken zal inzien, waartoe men vervallen
kan, ja waartoe men konsekwent genomen vervallen
moet als men de letterlijke opvatting van deze
historische gegevens loslaat.

Sommigen in de gemeente toonen zich in deze
dagen te goed van vertrouwen.

Zij meenen, dat, wanneer iemand maar voor-
opzet, dat hij de geheele Schrift houdt voor het
geïnspireerde Woord van God, de wissel op veilig
staat. Wat dan voorts omtrent bijzonderheden wordt
beweerd, laten zij met een gerust hart passeeren.

Maar zij bedriegen zich.

Dat uitgangspunt vast te stellen is
niet genoeg.

Uit de verklaring van de bijzonderheden zal moe-
ten blijken, of iemand dat uitgangspunt wel
getrouw blijft.

De geschiedenis maakt ons o zoo voorzichtig.

Hoe dikwijls is het niet voorgekomen, dat de
dwaling het groote uitgangspunt wel onaangestast
liet, maar bij verschillende bijzonderheden der
Schrift vreemde beginselen in actie zette, welke
werkten en doorwerkten, totdat eindelijk ook het
uitgangspunt moest worden prijsgegeven?

De dwaling belt maar zelden aan de voordeur
aan.

Meestal sluipst zij binnen door de achterdeur,
wanneer die op een kier staat of klimt door een
zijaam, dat zij opschuift of laat zich door het
dakvenster naar beneden zakken.

Ook vergeet men niet, dat het rationalisme zich
in verschillende vormen voordoet.

Het treedt heusch niet altijd brunt op en stelt
waarlijk niet als eersten eisch: de openbaring moet
onttroond en de ratio, de rede moet den scepter
overnemen.

Het handelde niet zelden als de majordomus
ten tijde van de rois fainéants, die den koning
in naam koning liet, ja hem zelfs met grooter eer
overlaadde en met meer pluimstrijkery omring-
de dan ooit te voren, maar in werkelijkheid zelf
de teugels van het bewind voerde.

Het rationalisme hulde zich ook meermalen in
den mantel van de mystiek.

Men denke aan de leerrijke historie van het
Pietisme.

Wat konden de Pietisten heerlijk spreken over de
levende gemeenschap met Jezus Christus!

Doch wat was het einde?

Dat het Pietisme omsloeg in rationalisme.

Het rationalisme heeft er ook een voorliefde voor
zijn dwalingen in te leiden met het imponerende
woord: in naam der Wetenschap!

In naam der Natuurwetenschap!

In naam der Godsdienstwetenschap!

Volgen we dan niet de politiek, welke aan den
struisvogel wordt toegeschreven.

Wij zullen er ons yvel voor wachten gevaren
te scheppen.

Maar als iets uit de laatste weken duidelijk is
geworden, is het wel dit: het Rationalistische Ge-
vaar bedreigt ons.

Of en in hoever het onze kerken reeds is binnen-
gedrongen, kunnen we niet beoordeelen.

Doch in elk geval ligt het voor haar poorten.
Caveant Fideles Reformati!

Dat de Gereformeerde geloovigen op hun hoede
zijn!

— Ook een Juridisch Gevaar?

1.

Zelden werd er in onze kerken een procedure
gevoerd, waartegen van de ééne zijde der betrok-
ken partijen geen bezwaren werden ingebracht.

En in den regel vond deze partij ook steun bij
een groep van personen, die er niet direkt in
waren gemoeid.

In dat opzicht geeft de zaak-Geelkerken dan ook
niets bijzonders te aanschouwen.

Iets ongewoner is het, dat ook juristen zich
in deze kwestie mengden, zooals thans is geschied.

Maar geheel op zichzelf staat ook dit niet.

De historie levert daarvan nog andere voorbeel-
den.

Misschien bestaat hierin wel het meest exceptio-
neele van het geval, dat de juridische bezwaren
weerklink vonden bij zulken, die geacht mogen
worden materieel anders georiënteerd te zijn dan
zij, die zich als pleitbezorgers van Dr Geelkerken
opwerpen.

Doch zelfs hiervoor zouden wij parallelle ver-
schijnselen uit de geschiedenis onzer kerken zijn
op te diepen.

Wie zich nu de lessen der historie ten nutte
maakt, vindt geen reden om zich bijzonder bezorgd
te maken.

Gewoonlijk toch vielen zulke bezwaren weg als
de zaak eenmaal was beslist.

Hoeveel aanmerkingen men ook op ons kerkrecht
en onze kerkenorde had gemaakt, na afloop van
de procedure verstomden de klachten.

Wij hebben hoop, dat dit ook nu zoo zal gaan.

Daarom vinden wij geen vryheid te spreken van
een Juridisch Gevaar, als zou dit ons evenzeer
bedreigen als het Rationalistische Gevaar.

De argumenten, tegen den gang van de kerkelijke
procedure in het gelid gebracht, maken daarvoor
al te zeer den indruk gelegenheidsargumenten te
zijn.

Bij andere procedures van gelijke strekking wer-
den ze niet of althans minder krachtig vernomen.

Dat men nu in een bepaald geval, ten behoeve
van een bepaald persoon een nieuw kerkrecht zou
gaan invoeren, stuit al te zeer af op den nuch-
teren zin van ons Gereformeerde volk.

Want indien men aan de geopperde bezwaren
zou willen tegemoetkomen, zou men met niets
minder dan een fonkelnieuw kerkrecht kunnen vol-
staan.

Geheel andere kerkrechtelijke beginselen zouden
in een kerkenorde moeten worden belichaamd, die
dan de plaats van de thans geldende kerkenorde
zou moeten innemen.

Dat dit zou gebeuren, is voorloopig althans on-
denkbaar.

Vandaar, dat wij hieraan niet al te breede aan-
dacht mogen schenken.

Evenwel, tusschen niet al te breede aandacht
schenken en negeeren liggen tal van tusschenpaden.

Waar we dan, om den ernst, waarmee de argu-
menten tegen de in gang zijnde kerkelijke proce-
dure worden te berde gebracht, aan negeeren niet